

Gevaarlijke stoffen in een circulaire economie

Nr. 2018/10

Samenvatting

Gezondheidsraad

Nederland heeft grote ambities om te komen tot een circulaire economie. In januari 2017 hebben de Nederlandse overheid en het bedrijfsleven in het Grondstoffenakkoord afgesproken om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Hoe de circulaire economie eruit gaat zien staat nog niet vast; de overheid is nu volop bezig om de overgang van een lineaire naar een circulaire economie vorm te geven. De raad vindt het van belang om juist nu in deze overgangsfase aandacht te besteden aan de vraag hoe gezondheid van mensen een integraal onderdeel kan worden van de inrichting van de circulaire economie. Hoe kan zo veel mogelijk worden voorkomen dat gevaarlijke stoffen via recycling terechtkomen in producten waarmee mensen in aanraking komen?

Een circulaire economie zal meer omvatten dan recycling, maar dat neemt niet weg dat in een circulaire economie meer dan nu gerecycled zal worden. Recycling kan risico's met zich meebrengen. Als gevaarlijke stoffen als vlamvertragers, weekmakers en drukinkt onbedoeld

via recycling terechtkomen in bijvoorbeeld speelgoed of voedselverpakkingen kan dat mogelijk schadelijke effecten voor de gezondheid met zich meebrengen.

Meer recycling hoeft niet zonder meer te betekenen dat dit soort risico's ook toenemen. Juist omdat de overstap naar een circulaire economie een nieuwe inrichting van het economisch systeem vergt, ontstaat de kans om het zo vorm te geven dat gezondheidsrisico's zo veel mogelijk voorkomen worden.

De Gezondheidsraad ziet bijvoorbeeld kansen voor risicopreventie door de regelgeving rond recycling te verbeteren. De Europese Commissie heeft recent aandacht gevraagd voor tekortkomingen in wet- en regelgeving en nodigt uit tot een breed debat over mogelijke oplossingen. De Gezondheidsraad beveelt de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan om een hoge prioriteit te geven aan participatie in dat debat en daarbij nadrukkelijk aandacht te besteden voor de volksgezondheid.

Ook kennisontwikkeling biedt kansen voor de preventie van gezondheidsrisico's. Het gaat dan vooral om kennis over welke gevaarlijke stoffen zich in de grondstof voor gerecyclede producten bevinden en hoe deze gemeten, gevolgd en verwijderd kunnen worden.

De meeste kansen voor de integratie van risicopreventie ziet de Gezondheidsraad in de noodzakelijke aanpassingen aan het economische systeem die nu in ontwikkeling zijn. Zo kan er bij het ontwerpen van een product al rekening worden gehouden met lang en veilig gebruik en hergebruik. Circulair ontwerpen heet dat principe. Een andere kansrijke ontwikkeling is het aanbieden van diensten in plaats van producten. Wanneer fabrikanten verantwoordelijk zijn voor de hele keten, dus niet alleen de productie maar ook bijvoorbeeld voor repareren en recyclen, zullen producten beter benut worden en minder snel in de afvalketen terechtkomen.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement 'voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek' (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Gevaarlijke stoffen in een circulaire economie. Den Haag:
Gezondheidsraad, 2018; publicatienr. 2018/10.

Auteursrecht voorbehouden

